

Ελεύθερο που ήταν το κάτω λιθάρι άρχιζε ο μυλωνάς το χάραμά του με το μυλοχαράγι που ήταν ένα κοπίδι από ατσάλι που έκοβε κι από τις δυο μεριές και ήταν στερεωμένο σε ξύλινη λαθή που λεγόταν ματσόλα. Χρησιμοποιούσε στο χάραμα μια ξύλινη ρίγα(μπάρρα) μεγέθους 2 μέτρων(όσο το μέγεθος του λιθαριού). Στην κάτω της επιφάνεια πρόσθετε κόκκινη μπογιά που τη χρησιμοποιούσε για φάδι. Ανακάλυπτε έτσι τις ανωμαλίες των καναλιών του λιθαριού και τις άνοιγε με το μυλοχαράγι.

Υπήρχαν ειδικοί χαρακτες μυλωνάδες στην Κυθρέα όπως ο Κώστας Ιωσήφ, ο Χρίστος Γιαγνίσις και ο Κώστας Κόμπος. Χρειάζονταν για να χαράξουν και τα δυο λιθάρια περίπου 8 ώρες και η αμοιβή τους για όλη τη δουλειά ήταν στην εποχή εκείνη 5 σελίνια.

Για να χαράξει ο χαρακτήρς το άνω λιθάρι το αναποδογύριζε με τη βοήθεια του μοχλού και το τοποθετούσε στο χαραγμένο κάτω λιθάρι. Εύκολο ήταν να κάμει και το χάραγμα σε τούτο το λιθάρι. Όταν συμπληρωνόταν η όλη εργασία με τη βοήθεια πάλι του μοχλού αναποδογυριζόταν το λιθάρι και τοποθετείτο στην κανονική του θέση με τις δυο χαραγμένες επιφάνειες των λιθαριών να άπτονται η μια την άλλη.

Χριστόδουλος Πέτσας

*Σημείωση: Τις πληροφορίες για τη λειτουργία των νερομύλων μου τις έδωσε ο Κώστας Αιμιλιανίδης από την Κυθρέα που έκαμε και το σχετικό σχεδιάγραμμα.*

#### ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΙΩΣΗΦ ΜΥΛΩΝΑ

Θυμούμαι μιαν φορά πήγα για ν' αλέσω το σιτάρι στο μύλο το Βούππον. Μυλωνάς ήταν ο αείμνηστος Κωστής και του είπα: Σ' έφερα ένα σάκκο σιτάρι να μου αλέσεις και μου είπε χαλασμένον το λιθάρι Να χαράξω και να σ' αλέσω το σιτάρι και έλα αύριο το αλεύρι σου να πάρεις.

Κωστά μου μυλωνά μου κάνε μου την χάπη. Να μ' αλέσεις το σιτάρι. Σου το είπα δεν μπορώ, μάτια μου να σε χαρώ. Άλεσμον να με χαρείς και ότι θέλεις θα το θρεις. Τρίβε τρίβε χάλασε το λιθάρι. Σήμερα ο μύλος στερεί το λάδι. Να χαράξω το λιθάρι και ν' αλέσω το σιτάρι.

ΚΩΣΤΑΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΙΔΗΣ